

TARNÓW.PL

MIESIĘCZNIK MIEJSKI

LISTOPAD 2011

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY NR 11 (32)

PIERWSZE NIEPODLEGŁE

Po wyborach str. 3

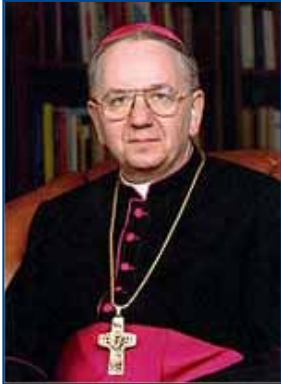
Stare mury jak nowe str. 6

Powstaje Centrum Bezpiecznych Technologii str. 8

Pacjenci skorzystają z bezpłatnych badań str. 14

Stanisław Budzik

Metropolita z Tarnowa

Stanisław Budzik - biskup pomocniczy tarnowski w latach 2004–2011, sekretarz generalny Konferencji Episkopatu Polski w latach 2007–2011, 26 września 2011 mianowany arcybiskupem metropolitą lubelskim. Ingres do archikatedry lubelskiej odbył się 22 października.

Urodził się 25 kwietnia 1952 w Łękawicy. Po zdaniu egzaminu dojrzałości w I LO w Tarnowie wstąpił do tarnowskiego Wyższego Seminarium

Duchownego. Po ukończeniu studiów filozoficzno-teologicznych z rąk bpa Jerzego Ablewicza 29 maja 1977 otrzymał święcenia kapłańskie.

W latach 1998–2004 był rektorem Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie. W 1999 został mianowany kanonikiem gremialnym kapituły katedralnej w Tarnowie, a w 2001 wybrany został na jej prepozyta. 11 czerwca 2001 papież Jan Paweł II obdarzył go godnością kapelana Jego Świątobliwości.

24 lutego 2004 papież Jan Paweł II mianował go biskupem pomocniczym diecezji tarnowskiej i biskupem tytularnym Hólaru na Islandii. Sakrę biskupią przyjął 3 kwietnia 2004 w bazylice katedralnej w Tarnowie z rąk biskupa tarnowskiego **Wiktora Skworca**.

22 października 2004 na 329. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie został mianowany delegatem Konferencji Episkopatu Polski ds. Ruchu Światło-Życie. Od 16 czerwca 2007 do 14 października 2011 pełnił funkcję sekretarza generalnego Konferencji Episkopatu Polski. Od 21 czerwca 2010 przewodniczy Kościelnej Komisji Konkordatowej.

Antoni Sypek

Opiekun Starego Cmentarza

Antoni Sypek - założyciel w 1994 r. i urzędujący prezes Społecznego Komitetu Opieki nad Starym Cmentarzem w Tarnowie. Organizator corocznych kwest na rzecz ratowania zabytków na tej nekropolii. Doprowadził do restauracji wielu zagrożonych ruiną cennych nagrobków.

Urodził się w Tarnowie w 1946 r. W 1966 r. ukończył I Liceum Ogólnokształcące im. K. Brodzińskiego.

Absolwent Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie, kierunek historia.

Nauczyciel, wychowawca, historyk oświaty tarnowskiej, historyk miasta i regionu, działacz społeczny i samorządowy. 32 lata pracował w zawodzie nauczycielskim. Opublikował drukiem w prasie lokalnej i krajowej kilkaset artykułów historycznych. Autor m.in.: *Przewodnika po Starym Cmentarzu cz. I, II i III, Dziejów Bursy św. Kazimierza w Tarnowie; Mojego Tarnowa*. Był współredaktorem *Żywota św. Kingi*.

Działacz społeczny i kulturalny, samorządowy. Radny miasta Tarnowa w kadencji 2002-2006, przewodniczący Komisji Kultury i Sportu Rady Miasta Tarnowa. Przez szereg lat członek Komisji Młodzieżowej Oddziału Tarnowskiego PTTK, propagator turystyki górskiej i krajoznawczej. Współzałożyciel Tarnowskiego Towarzystwa Kulturalnego, współautor Rocznika Tarnowskiego wydawanego przez Towarzystwo od 1990 r. historyk genealog. Opracował wiele genealogii rodzin tarnowskich.

Lucjan Ruta

Oddany Azotom

Lucjan Ruta – wieloletni pracownik Zakładów Azotowych, na początku jako technolog, następnie kierownik oddziału generatorów w Zakładzie Syntezy. Zajmował stanowisko kierownika sekcji wynalazczości i dokumentacji patentowej. Kierował również działem wynalazczości i ochrony patentowej. Był wieloletnim rzecznikiem patentowym Azotów, jednym z najlepszych specjalistów w dziedzinie chemii, cenionym zarówno przez Urząd Patentowy, jak i wynalazców.

Do jego szczególnych osiągnięć należy uruchomienie informacji patentowej w Zakładach Azotowych oraz wieloletnie szkolenie ekspertów w tej dziedzinie.

Prowadził aktywną działalność społeczną m.in. w Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego, w Naczelnej Organizacji Technicznej oraz w Tarnowskim Klubie Techniki i Racjonalizacji, której był współorganizatorem, doradcą

patentowym, a także członkiem Zarządu i wiceprezesem. Był wykładowcą na wielu szkoleniach, współorganizatorem prowadzonych przez klub konkursów dla młodzieży takich jak Olimpiada Wiedzy o Wynalazczości oraz Turnieju Młodych Mistrzów Techniki.

Za zasługi w Zakładach Azotowych i w Tarnowskim Klubie Techniki i Racjonalizacji został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, odznaczeniem Prezesa Rady Ministrów Zasłużony dla Wynalazczości i Racjonalizacji, Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz wieloma odznaczeniami resortowymi, w tym srebrną odznaką Polskiego Związku Stowarzyszeń Wynalazców i Racjonalizatorów.

Po wyborach

Zakończyły się wybory parlamentarne 2011. W samym Tarnowie zwyciężyła Platforma Obywatelska z wynikiem 41,08% głosów, drugie miejsce zajęło Prawo i Sprawiedliwość, na które zagłosowało 34,29% mieszkańców biorących udział w wyborach. Natomiast w okręgu nr 15, do którego należy Tarnów, najwięcej głosów zdobyło PiS (43,80%), na drugim miejscu uplasowała się PO (29,73%). Mandat senatora uzyskał Kazimierz Wiatr z PiS (38,69% głosów).

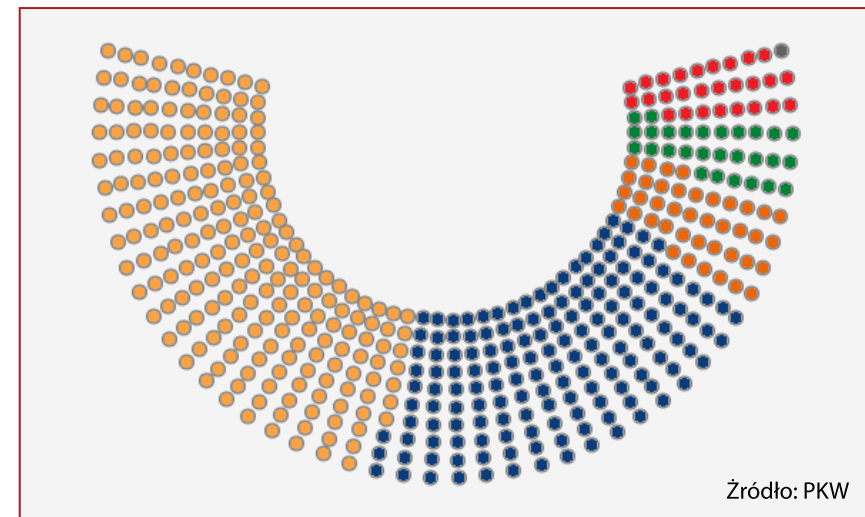
Najwięcej głosów (ponad 23 tys.) zdobył dotychczasowy minister Skarbu Państwa, lider tarnowskiej Platformy Obywatelskiej **Aleksander Grad**. Na drugim miejscu uplasował się **Edward Czesak** z Prawa i Sprawiedliwości, na którego zagłosowało prawie 19 tys. wyborców. Pierwszą trójkę zamyka kolejny kandydat PiS-u **Włodzimierz Bernacki**. Listę posłów, którzy uzyskali mandaty z okręgu tarnowskiego uzupełniają **Józef Rojek** (15 978 tys. głosów), **Robert Wardzała** (10 437), **Urszula Augustyn** (9 724), **Michał Wojtkiewicz** (9 403) **Jan Ziobro** (9 347) oraz **Andrzej Sztorc** z PSL. Tarnowskim przedstawicielem w Senacie pozostanie dotychczasowy senator **Jerzy Wiatr**.

W okręgu obejmującym Tarnów oraz powiaty tarnowski, dąbrowski, brzeski, bocheński, wielicki i proszowicki frekwencja wyniosła 47,96% i była niższa od zanotowanej cztery lata temu (52,26%).

Poniżej prezentujemy sylwetki parlamentarzystów, którzy otrzymali mandaty z okręgu tarnowskiego:

Aleksander Grad - mieszka w Pleśniej. Ukończył studia na Wydziale Geodezji Przemysłowej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Był prywatnym przedsiębiorcą, wojewodą tarnowskim, podsekretarzem stanu w Ministerstwie Zdrowia odpowiedzialnym za budżet, finanse i inwestycje. Od 2001 r. do 2011 r. Poseł, wiceprzewodniczący Komisji ds. Unii Europejskiej, przewodniczący Komisji Skarbu Państwa. Od 2007 roku Minister Skarbu Państwa.

Edward Czesak - Jest absolwentem Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, studiów podyplomowych na Akademii Ekonomicznej w Krakowie oraz Studium Samorządowego PAN w Warszawie. W latach 1998–2002 przewodniczący Rady Miejskiej w Brzesku. Do czasu objęcia mandatu posła w 2005

Źródło: PKW

PO
PiS
RP

PSL
SLD
Mniejszość Niemiecka

roku był przedsiębiorcą zatrudniającym kilkudziesięciu pracowników. Jako poseł pracował w sejmowych komisjach: Infrastruktury, Rozwoju Przedsiębiorczości, Skarbu, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii oraz ds. Unii Europejskiej.

Włodzimierz Bernacki - politolog i absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 1986–88 był nauczycielem w Zespole Szkół w Proszowicach. Obecnie jest profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Jagiellońskiego, od 2001 roku profesorem i wykładowcą Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu. W 2005 roku został kierownikiem Zakładu Myśli Politycznej, a w 2008 roku dyrektorem Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Autor kilku i współautor kilku-nastu książek.

Józef Rojek - Poseł V i VI Kadencji Sejmu, członek Komisji Skarbu Państwa oraz Sportu i Turystyki, wiceprzewodniczącym Grupy Parlamentarnej Polsko-Węgierskiej. Ukończył Politechnikę Krakowską oraz studia podyplomowe w Małopolskiej Wyższej Szkole Ekonomicznej w Tarnowie. Pracuje w Zakładach Azotowych w Tarnowie Mościcach. Jest autorem i współautorem licznych projektów procesowych i technicznych w branży chemicznej. W latach 1994 - 2007 był radnym czterech kadencji Rady Miejskiej w Tarnowie, a od roku 1998 do 2002 pełnił funkcję prezydenta Tarnowa.

Robert Wardzała - z wykształcenia technik elektryk, zawodowy zawodnik żużlowy. Prowadzi własną działalność gospodarczą. Radny Rady Miejskiej w Tarnowie

dwóch ostatnich kadencji, przewodniczący Komisji Sportu, Rekreacji i Turystyki.

Urszula Augustyn – absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie na Wydziale Filologii Polskiej. Z zawodu nauczycielka i dziennikarka. Posłanka na sejm w V i VI kadencji. W Sejmie VI kadencji była przewodniczącą Komisji Kultury i Środków Przekazu Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Przewodnicząca PO w Tarnowie.

Michał Wojtkiewicz – dr nauk technicznych. Pracę doktorską obronił na Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Przez 16 lat pracował jako adiunkt w Oddziale Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W latach 1990–1994 pełnił funkcję burmistrza gminy Tuchów, a następnie, od 1998 do 2005 roku, starosty powiatu tarnowskiego. W latach 2005–2011 poseł na Sejm RP V i VI kadencji. Członek Komisji Infrastruktury.

Jan Ziobro – mieszka we wsi Zakrzowice w gminie Niepołomice. W 2011 roku ukończył Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie z tytułem licencjata. Obecnie jest studentem IV roku kierunku Finanse i Rachunkowość. Pracuje w banku.

Andrzej Sztorc - z wykształcenia jest technikiem budownictwa, posiada własne gospodarstwo rolne, w latach 2002–2006 był Radnym Sejmiku woj. Małopolskiego, w latach 2006–2010 pełnił funkcję Przewodniczącego Sejmiku Województwa Małopolskiego, w 2010 roku został Posłem na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Jest Wiceprezesem Zarządu Wojewódzkiego PSL województwa małopolskiego oraz Prezesem Zarządu Powiatowego PSL w Tarnowie.

Popularne e-bilety

Od prawie dwóch miesięcy pasażerowie tarnowskich autobusów komunikacji miejskiej korzystają z nowego, alternatywnego systemu dystrybucji biletów moBiLET. Możliwość zakupu biletów przez telefon komórkowy cieszy się dość dużym zainteresowaniem pasażerów.

Już w pierwszym dniu działania systemu, czyli 12 września, zostało zakupionych 40 biletów, a do końca września aż 656. Tak wynika z wstępnej oceny Zarządu Komunikacji Miejskiej, który przeprowadził analizę liczby sprzedanych biletów, ich nominałów oraz liczby osób korzystających z tego systemu.

Najwięcej, bo aż 161 biletów sprzedanych we wrześniu to bilety pełnopłatne po 2,40 zł, a następne to czasowe 10-minutowe również pełnopłatne w ilości 142 szt. Dopiero na 3-m miejscu znajdują się bilety ulgowe, co świadczy o tym, iż z zakupu biletów przez telefon nie korzystają wyłącznie młodzi pasażerowie – uczniowie czy studenci lecz grupa osób nie posiadających żadnych uprawnień do ulg.

System moBiLET to nowoczesna platforma pozwalająca m.in. na kasowanie elektronicznych biletów na przejazdy komunikacją miejską. Dzięki tej usłudze, bilety są dostępne zawsze i wszędzie przez 24 godziny na dobę. System jest bardzo prosty w obsłudze, a transakcja przeprowadzana jest w sposób bardzo szybki. Można się nim posługiwać w ok. 98 proc. modeli telefonów dostępnych na polskim rynku. Ważne jest tylko, aby łączyły się z internetem. Więcej szczegółów w poprzednim numerze Tarnów.pl oraz na stronie <http://www.tarnow.pl/index.php/pol/Miasto/Aktualnosci-tarnowskie/Bilet-autobusowy-na-telefon-komorkowy>

Pasażerowie przyzwyczajają się do tego wygodnego systemu zakupu i kasowania biletów w komunikacji miejskiej. Do 23 października sprzedano już ponad 700 biletów. Największą popularnością ciągle cieszą się bilety normalne jednorazowe, na drugim miejscu są bilety normalne 10-minutowe.

Miasto w Małopolskim Systemie Informacji Turystycznej

MSIT to nowoczesny system IT realizowany w partnerstwie z 25 gminami i powiatami z Małopolski. Tarnowska placówka otrzymała cztery gwiazdki, to znaczy że już na początku znalazła się w najwyższej kategorii małopolskich centrów informacji turystycznej.

Projekt MSIT powstał w odpowiedzi na oczekiwania turystów zwiedzających województwo małopolskie. Polega on na stworzeniu zintegrowanego regionalnego systemu informacji turystycznej w województwie małopolskim. Z jego pomocą zaplanowanie wycieczki, weekendu czy urlopu w Małopolsce stanie się łatwiejsze niż do tej pory – osoby

zainteresowane uzyskaniem kompleksowej informacji otrzymają pomoc m.in. w zakresie atrakcji turystycznych, hoteli czy punktów gastronomicznych. Placówki objęte systemem funkcjonują bądź zostaną uruchomione w najważniejszych miejscowościach turystycznych Małopolski, m.in. w: Krakowie, Myślenicach, Tarnowie, Wadowicach, Oświęcimiu, Zakopanem, Rabce-Zdroju, Nowym Sączu i Krynicy-Zdroju.

Nowy system został uruchomiony w siedzibie Tarnowskiego Centrum Informacji w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013: Oś priorytetowa 3. Turystyka i przemysł kulturowy Działanie 3.1. Rozwój infrastruktury turystycznej Schemat A. Budowa Regionalnego Systemu Informacji Turystycznej Lider projektu: Województwo Małopolskie Partnerzy projektu: 25 gmin i powiatów z terenu Małopolski.

Odbierz swoją flagę

Zapraszamy do wzięcia udziału w kolejnej edycji akcji „Flaga na samochód”. Jej celem jest zachęcenie mieszkańców Tarnowa do aktywnego udziału w radosnym święcie Odbudowania Niepodległości. Przed rokiem odzew był imponujący, dlatego tym razem flag będzie około pięciu tysięcy.

Wszyscy zainteresowani mogą odbierać flagi w Biurach Obsługi Mieszkańców przy ul. Nowej 4 i Mickiewicza 2 oraz w Tarnowskim Centrum Informacji w Rynku 7.

Tarnów był pierwszym niepodległym miastem. Miastem, które w sposób bezprecedensowy powiedziało, że chce być częścią nowego państwa. Niepodległość zaczęła się właśnie tutaj, 31 października 1918 roku, o godzinie 7.30.

„Jaskółką” po torach

Nazwę tego najbardziej popularnego i kojarzącego się z Tarnowem ptaka nosi nowoczesny pociąg Przewozów Regionalnych kursujący na trasie Tarnów – Kraków. O nadaniu takiego imienia zdecydowali głosujący w specjalnie zorganizowanym konkursie.

Jaskółka to jeden z pięciu składów, które wyruszyły na małopolskie tory. Uroczysty chrzest przy dźwiękach orkiestry zakładowej Azotów Tarnów odbył się pod koniec września na tarnowskim dworcu PKP. Matką chrzestną została główna księgowa Azotów Tarnów **Ewa Gładysz**.

Oprócz Jaskółki, która jeździ po subregionie tarnowskim, pojawiły się również kolejne - w subregionie krakowskim – Pawie Pióro, sądeckim – Nikifor, podhalańskim Tischner, a w Małopolsce Zachodniej – Jura.

Pociągi, które otrzymały imiona to pojazdy typu ACATUS-2, które zostały wyprodukowane specjalnie na zamówienie województwa. Są to nowoczesne, klimatyzowane składy z obniżoną podłogą. Posiadają 180 miejsc siedzących oraz mogą osiągać prędkość maksymalną do 160 km na godzinę. Są w pełni przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych. Małopolska zakupiła pięć takich pociągów za 91 mln zł, z czego 62 mln zł to dotacja z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (MRPO).

Sto lat komunikacji miejskiej

Rok 2011 to rok wielu ważnych jubileuszy, w tym stulecia działalności zorganizowanej komunikacji miejskiej w Tarnowie. Początek jej funkcjonowania datuje się na 25 września 1911, kiedy to wyruszył na trasę pierwszy miejski elektryczny tramwaj. W roku 1928 komunikacja miejska została rozszerzona o autobusy miejskie.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji jest bezpośrednim kontynuatorem tej działalności. Dla uczczenia rocznicy MPK przygotowało, oprócz oficjalnej uroczystości na Sali Lustrzanej, niespodziankę dla wszystkich tarnowian. Na ulicy Wałowej przy historycznym przystanku tramwaju (obok Sali Lustrzanej) odbyła się inscenizacja przedstawiająca artystyczną wizję uruchomienia tarnowskiego tramwaju przed stu laty. Na jakiś czas ulica Wałowa przeniosła się w czasie; pojawili się mieszkańcy w strojach z tamtego okresu oraz stylizowany tramwaj, który jeździł po ulicach miasta do godzin wieczornych. Dodatkową atrakcją była grana na żywo muzyka w wykonaniu tarnowskiego zespołu Leliwa Jazz Band.

Najlepsze prace nagrodzone

Znamy już nazwiska laureatów piątej edycji Nagrody im. Tadeusza Tertila. Po raz kolejny nagrodzono najlepsze prace licencjackie oraz magisterskie poruszające tematykę Tarnowa oraz regionu tarnowskiego.

Najwyższą średnią ocen i tym samym Nagrodę im. Tadeusza Tertila w kategorii „najlepsza praca magisterska” z dziedziny humanistyczno-społecznej otrzymała praca magisterska **Magdaleny Madei** „Etymologia ludowa oraz naukowa nazw miejscowych i terenowych gminy Skrzyszów w powiecie”. Zwycięzcą w kategorii techniczno – przyrodniczej została praca **Szczepana Szymona Barana** „Tarnów – miasto sieć – koncepcja rozwoju”. Z kolei praca licencjacka **Magdaleny Drozdowicz** „Rekreacja ruchowa kobiet po 50 roku życia

z Tarnowa” okazała się najlepsza w kategorii „praca licencjacka”. Ponadto, Kapituła konkursu zdecydowała się wyróżnić pracę **Agnieszki Bogusz** pod tytułem „Opracowanie skutecznej metody mieszania rudy magnetytowej z aktywatorami”.

„Nagroda im. Tadeusza Tertila”, dla autorów prac licencjackich i magisterskich tematycznie związanych z Tarnowem lub Powiatem Tarnowskim, została ustanowiona cztery lata temu z okazji przypadającej wtedy rocznicy objęcia urzędu burmistrzowskiego przez Tadeusza Tertila – człowieka, który „zeuropeizował” Tarnów, symbolu rozwoju gospodarczego miasta i ziemi tarnowskiej początku XX wieku.

Inwestycja w nowoczesne technologie

WTarnowie powstaje konsorcjum edukacyjno-przemysłowo-naukowe – INFO-TECH-MED., którego głównym celem jest inicjowanie i realizacja projektów innowacyjnych oraz naukowo-badawczych. Lokalizacja przyszłych obiektów parku została już pozytywnie zaopiniowana przez Miejską Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną. Urząd Miasta wydał także decyzję o warunkach zabudowy, która dokładnie określa parametry przyszłego obiektu.

INFO-TECH-MED ma działać na rzecz zwiększenia zainteresowania lokowaniem w Tarnowie i regionie inwestycji nowoczesnych technologicznie, dbać o transfer

nowoczesnych technologii do działających tu już przedsiębiorstw i zapewnienie wzrostu ich efektywności, tworzyć zaplecze kadr dla gospodarki i samorządu. Umowa zakłada współpracę członków konsorcjum w tworzeniu warunków dla realizacji inwestycji w służbie zdrowia,

Wizualizacja wykonana przez Grupę Box Architekci Paweł Pudełko, 38-400 Krosno ul. Tkacka 28, 41-500 Chorzów ul. Wolności 13

edukacji, turystyce, administracji i przemyśle chemicznym. Jego celem jest również promocja Tarnowa, jako miasta stawiającego na rozwój „wysokich technologii”.

Inicjatorzy konsorcjum zakładają utworzenie w Tarnowie Parku Naukowo-Technologicznego, który zapewni infrastrukturę konieczną dla rozwoju innowa-

cji i współpracy z wyższymi uczelniami regionu oraz Centrum Innowacji i Szkoleń – niezbędnego do prowadzenia działalności edukacyjnej.

Konsorcjum ma być dobrowolnym partnerstwem instytucji publicznych i edukacyjnych, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych działającym na rzecz realizacji zapisów Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego oraz lokalnych strategii Tarnowa i subregionu.

Sygnatariuszami umowy podpisanej w tarnowskim magistracie w obecności skarbnika miasta są Azoty Tarnów S.A., Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Tarnowski Klaster Przemysłowy, Stowarzyszenie Miasta w Internecie, Klaster Medycyna Polska oraz spółka partnerska „Adwokaci”.

Wizualizacja wykonana przez Grupę Box Architekci Paweł Pudełko, 38-400 Krosno ul. Tkacka 28, 41-500 Chorzów ul. Wolności 13,5.

Stare mury jak nowe

Tarnów może poszczycić się odnowionymi murami miejskimi. Dzięki dofinansowaniu pozyskanemu z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego wyremontowano pozostałości fortyfikacji miejskich znajdujące się przy ulicach Szerokiej, Taras, Fortecznej oraz Brama Pilszeńska.

W ramach prac mury zostały oczyszczone oraz wykonano m.in. ich izolację, nowe pokrycia z dachówki wielkoformatowej, wzmocniono strukturę cegieł i spoin, a także uzupełniono ubytki cegłą „gotycką”. Całość jest iluminowana.

Kompleksowy remont był częścią projektu „Rewitalizacja wybranych obszarów miasta: Program zapewnienia harmonii estetycznej i urbanistycznej centrum miasta „Renowacja murów miejskich wraz z pracami ziemnymi w podwórkach przy istniejącym murze pierzei południowej”, „Zagospodarowanie południowej pierzei Rynku”. Wartość całego projektu to prawie 16 milionów złotych.

Odnowione cmentarze

Miejski Zarząd Cmentarzy przygotowuje się do dnia Wszystkich Świętych. Na tarnowskich nekropoliach wykonano sporo prac inwestycyjnych. W całym bieżącym roku na budowy i remonty wydano blisko 600 tys. zł.

Na Starym Cmentarzu dokończono modernizację Alei Głównej, dodatkowo

przed wejściem głównym wykonano nowy podjazd, miejsca parkingowe i chodniki. Do końca roku MZC planuje zainstalować na terenie Cmentarza kamery monitoringowe.

Zmian doczekały się również pozostałe miejskie nekropolie. Na cmentarzach w Mościcach i w Krzyżu utwardzono kolejne alejki na powierzchni 600 m². Na cmentarzu

Investycje w infrastrukturę to nie wszystkie działania podjęte w celu poprawy estetyki tarnowskich cmentarzy.

W roku bieżącym z funduszy własnych MZC odrestaurowano pięć obiektów nagrobnych za ponad 40 tys. zł. Szczególnie okazałe prezentuje się grobowiec kupca tarnowskiego, wydawcy widokówek Tarnowa, **Kamila Bauma**, nagrobek Stefani Slatynów-

nej i jedyna w swoim rodzaju kapliczka z rzeźbą Matki Boskiej, znajdująca się na murze Cmentarza nad grobowcem rodziny Folnerów.

Dodatkowo, dzięki aktywności członków Społecznego Komitetu Opieki Nad Starym Cmentarzem w bieżącym roku odrestaurowano dwa nagrobki z funduszy zebranych przez Komitet. Tegoroczna kwesta odbędzie się w dniach 1 i 2 listopada.

w Krzyżu wybudowano 17 grobów murowanych dwumiejscowych oraz odnowiono ogrodzenie i bramy wejściowe, zaś na cmentarzu w Klikowej zakończono budowę pierwszego w Tarnowie kolumbarium z 84 niszami urnowymi. Dodatkowo, na cmentarzu w Mościcach wykonano ozdobny krzyż na ścianie frontowej kaplicy, a punkty czerpania wody na wszystkich cmentarzach zyskały nowy, estetyczny wygląd.

Autobusy z monitoringiem

Do końca roku, 30 autobusów Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji wyposażonych zostanie w nowoczesny system monitoringu. Poprawi to w znacznym stopniu bezpieczeństwo pasażerów korzystających z tarnowskiej komunikacji miejskiej. **Przetarg na zakup i montaż systemu został już rozstrzygnięty.**

Modernizacja taboru autobusów miejskich (w barwach MPK jeżdżą już dziesięć nowych autobusów) i wyposażenie ich w system monitoringu stały się możliwe dzięki unijnej dotacji.

Oprócz ośmiu niskopodłogowych, zasilanych olejem napędowym i wyposażonych w klimatyzację 12-metrowych autobusów Otokar, MPK zakupiło także system liczenia pasażerów. Dwa inne autobusy, Solbus SM 12, kupione w ramach tej unijnej dotacji jeżdżą w Tarnowie od ponad roku. Wszystkie autobusy spełniają normę czystości spalin EURO 5 EEV.

Całkowita wartość projektu wyniosła 9,7 mln złotych, dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego to 5,2 mln złotych.

Spółki miejskie na plusie

199,9 mln zł to przychody wypracowane w 2010 roku przez tarnowskie spółki komunalne. Oznacza to, że pod względem finansowym ubiegły rok był dla nich najlepszym okresem w historii.

Największy zysk netto osiągnęło Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. osiągając wynik prawie 4 milionów 300 tysięcy złotych. Na drugim miejscu, z zyskiem w wysokości przeszło 2 milionów 500 tysięcy złotych, uplasowały się Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.

Kolejne miejsca zajęły: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o. oraz Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A. z wynikami finansowymi w wysokości odpowiednio: 890 tysięcy złotych, blisko 470 tysięcy, ponad 500 tysięcy oraz 23 tysięcy.

Jedyną spółką miejską, która zakończyła rok 2010 ze stratą było Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o., które za ubiegły rok zanotowało wynik ujemny w wysokości 180 tysięcy złotych. Jest to spowodowane w głównej mierze rosnącymi cenami paliw. Zmniejszenie straty możliwe byłoby w takiej sytuacji jedynie w przypadku kolejnych podwyżek cen biletów.

Wypracowane zyski spółki przeznaczają głównie na realizację zadań inwestycyjnych pozwalających na ciągłe podnoszenie jakości świadczonych usług. Łączna wartość inwestycji w 2010 roku wyniosła 40 mln zł, natomiast w ciągu pierwszego półrocza 2011 roku na inwestycje spółki przeznaczony już blisko 23 mln zł.

Powstaje platforma współpracy w zakresie bezpieczeństwa chemicznego

Z inicjatywy Prezesa Zarządu Azotów Tarnów Jerzego Marciniaka oraz Prezydenta Miasta Tarnowa Ryszarda Ściżyła odbyła się „Konferencja na temat bezpieczeństwa chemicznego”. Kilkudziesięciu uczestników reprezentujących instytucje, uczelnie wyższe oraz rządy spotkało się w Tarnowie, aby rozmawiać, dzielić się doświadczeniami oraz zainicjować szeroką platformę współpracy międzynarodowej w zakresie bezpieczeństwa chemicznego.

Od lat 20-tych ubiegłego stulecia Tarnów był wiodącym ośrodkiem tworzenia technologii chemicznych, badań i rozwoju oraz współpracy zawodowej w dziedzinie chemii. Opracowano tu i wdrożono szereg technologii utylizacji chemikaliów, w tym technologii wykorzystanych później w programach wojskowych, włączając w to utylizację broni chemicznej. Jako największa grupa chemiczna w Polsce, aktywnie uczestniczyły i promowały osiągnięcia rozbrojenia chemicznego i nieroz-

Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons, OPCW), jest organem wykonawczym konwencji o zakazie broni chemicznej, która weszła w życie 1997 roku. Organizacja odpowiedzialna jest za wdrażanie międzynarodowych przepisów regulujących i eliminowanie światowych zapasów broni chemicznej. Siedziba organizacji znajduje się w Hadze, w Holandii.

Do OPCW obecnie należy zdecydowana większość krajów świata, z wyjątkiem państw które nie ratyfikowały i nie przystąpiły do konwencji o broni chemicznej.

Prace koncepcyjne mają potrwać około roku, z końcem przyszłego roku powinniśmy zainicjować działalność Centrum w Tarnowie – mówi dyrektor Biura Projektów Specjalnych OPCW Krzysztof Paturej. Tarnów, w oparciu o działające tu Zakłady Azotowe ma być epicentrum myśli technologicznej dla krajów rozwija-

jących się takich jak Afryka czy Azja – dodaje. Potrzebne jest konsorcjum państw, organizacji międzynarodowych i pozarządowych. Centrum powinno być elastyczne w swoich działaniach i dostosowywać się do różnych kultur, różnego zrozumienia bezpieczeństwa i różnych priorytetów narodowych na całym świecie – mówi Bonnie Jenkins z Departamentu Stanu USA.

Większość krajów afrykańskich nigdy nie miała doświadczenia z produkcją i użyciem substancji o wysokiej toksyczności. Kraje te potrzebują pomocy w zakresie rozwijania bezpiecznego przemysłu chemicznego. W trzech rejonach Afryki: Afryce Północnej, Zachodniej i Południowej przemysł chemiczny jest lepiej rozwinięty niż w pozostałych częściach kontynentu. Stało się tak dzięki ułatwionemu dostępowi do rynków zbytu i surowców, takich jak gaz ziemny powiązany z przetwórczym przemysłem rafineryjnym ropy naftowej – uzupełnia Ruthie C. Rono, Ambasadorka Kenii. Dodajmy, że skierowała ona oficjalne zaproszenie dla przedstawicieli Azotów Tarnów, Miasta i Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego, a także innych zainteresowanych organów krajowych do złożenia wizyty w Kenii.

Problematyka tarnowskiej Konferencji związana była z potrzebą poprawy gotowości do przeciwdziałania umyślnie wywołanym emisjom szkodliwych chemikaliów jak również zapobiegania zamachom na instalacje chemiczne. Konferencja odniosła się również do potrzeby skutecznego koordynowania czynności organów państwa oraz do poparcia przez społeczność międzynarodową działań w kierunku poprawy gotowości, zapobiegania i ratownictwa w razie takich ataków.

przestrzeniania chemicznych środków prowadzenia wojny. Azoty Tarnów stały się dzięki temu partnerem oraz źródłem wiedzy i doświadczenia dla Rządu Polskiego i OPCW w zakresie promowania i wdrażania celów Konwencji o zakazie broni chemicznej. Wspólne działania i inicjatywa podjęta z samorządem Tarnowa pod patronatem Organizacji Przeciwdziałania Broni Chemicznej otwierają nową erę w historii tarnowskiej myśli technicznej.

Pięć lat z Warsztatem

Warsztat Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II w Tarnowie obchodzi 5-lecie działalności. Punktem kulminacyjnym obchodów był monodram Haliny Kwiatkowskiej „Wielki Kolega Jan Paweł II”, poświęcony patronowi Warsztatu.

Warsztat powstał 1 września 2006 roku. Na adaptację pomieszczeń przy ul. Hodowlanej miasto przekazało prawie 400 tysięcy złotych. Ponad 120 tysięcy złotych dołożyli założyciele placówki,

a kolejne 75,5 tys. zł – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Dzięki temu powstał nowoczesny warsztat prowadzący rehabilitację osób niepełnosprawnych. Wprowadził nową jakość, jest twórczy i kreatywny – mówiła podczas urodzinowego spotkania Dorota Skrzyniarz, zastępca prezydenta Tarnowa.

Celem Warsztatu jest nauczenie uczestników samodzielności i zaradności, umiejętności niezbędnych do właściwego funkcjonowania w społeczeństwie. Reha-

bilitacja w ośrodku odbywa się poprzez szereg działań, od codziennych zakupów do pracowni gospodarstwa domowego, korzystania z dobrodziejstw instytucji kultury, spożywania posiłków w barach czy restauracjach, kończąc na wycieczkach krajowych i zagranicznych. Warsztat bierze też udział w lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich konkursach oraz przeglądach twórczości osób z niepełną sprawnością. Obecnie w Warsztacie pracuje 15 osób, pod opieką których znajdują się 44 osoby.

Rozbudowa WTZ

Zakończyła się rozbudowa budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej przy ulicy Klikowskiej. W ramach inwestycji wykonane zostały nowe pomieszczenia mające polepszyć funkcjonalność oraz standard użytkownika budynku.

W ramach inwestycji zmieniono przeznaczenie i układ niektórych pomieszczeń parteru, a poddasze przystosowano na cele użytkowe. Natomiast w dobudowanej części Warsztatów zlokalizowano pracownię rękodzieła i pracownię zajęć plastycznych.

Dostęp na poddasze zapewniono przez zastosowanie dźwigu platformowego dostępnego bezpośrednio z holu. Całość inwestycji kosztowała ponad 700 tysięcy złotych. W wyremontowanych pomieszczeniach przebywa obecnie 39 osób pod opieką dziesięcioosobowej kadry.

Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy zostały powołane do życia w 1994 roku jako pierwszy ośrodek tego profilu w byłym woj. tarnowskim. Stwarzają one osobom niepełnosprawnym

z znacznym stopniem niepełnosprawności niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Spotkanie polsko-izraelskie

W Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Józefa Piłsudskiego gościli uczniowie oraz nauczyciele z Galili High School z KfarSava. Spotkanie było możliwe dzięki uczestnictwu tarnowskiej młodzieży w realizacji projektu edukacyjnego „Zachować pamięć. Historia i kultura dwóch narodów”.

Spotkanie było częścią obchodów 100-lecia istnienia placówki oraz realizowanego od 2007 roku przez tarnowskie szkoły projektu „Bliżej Siebie”, którego celem jest koordynacja i organizacja spotkań młodzieży polskiej i izraelskiej w polskich szkołach. Do uczestnictwa w projekcie w roku szkolnym 2010/2011 został zaproszony nauczyciel historii **Józef Parys**, który wraz z 20 nauczycielami z całej Polski wziął udział w poprzedzającym tarnowskie spotkanie seminarium w Jerozolimie dotyczącym nauczania o Holokauście, zorganizowanym przez Instytut YadVashem we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji z Warszawy.

Koordinatorem projektu jest Ośrodek Rozwoju Edukacji, natomiast w naszym regionie MCDN ODN w Tarnowie. Projektowi towarzyszą również warsztaty edukatorskie organizowane dla nauczycieli polskich przez The International School for Holocaust Studies przy Instytucie YadVashem w Jerozolimie. W projekcie uczestniczą czynnie trzy tarnowskie placówki oświatowe: I LO, II LO oraz ZSE-G. Dotąd zorganizowanych zostało łącznie sześć spotkań. (II LO - 3 spotkania; Gimnazjum nr 2, VI LO, I LO - po 1 spotkaniu). Przebieg spotkania jest każdorazowo ustalany przez nauczyciela z Polski z nauczycielem-przewodnikiem po stronie izraelskiej.

Raut prezydencki na rzecz hospicjum Via Spei

Piąty Niepodległościowy Raut odbędzie się w tarnowskiej Sali Lustrzanej. Uroczyste spotkanie osób ze świata polityki, biznesu, sztuki i mediów w przeddzień Święta Niepodległości 10 listopada, oprócz charakteru patriotycznego, będzie miało jak zwykle także wymowę charytatywną.

Niepodległościowy Raut to odbywające się od 2007 roku wydarzenie, które corocznie 10 listopada gromadzi w Tarnowie przedstawicieli lokalnych władz i osobistości życia społecznego. Spotkanie to ma propagować radosne, a nie jedynie patetyczne przeżywanie Święta Niepodległości. Gośćmi będą przedstawiciele z miast partnerskich.

Co roku raut jest okazją do działań charytatywnych. Każdy z jego uczestników wpłaca na określony wcześniej cel nie mniej niż sto złotych. Uczestnicy ubiegłorocznego Rautu wsparli chorych na stwardnienie rozsiane korzystających z pomocy Koła SM działającego przy tarnowskim oddziale Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego. W tym roku cały dochód z Rautu zostanie przeznaczony na rzecz powstającego w Tarnowie hospicjum dla terminalnie chorych „Via Spei”.

Raut 2010

„Bóg” triumfował na Talii

W ciągu dziesięciu dni ponad sześć tysięcy widzów uczestniczyło w 19 prezentacjach konkursowych oraz imprezach towarzyszących. Tak najkrócej można podsumować zakończony XV Ogólnopolski Festiwal Komedii Talia.

Zwycięzcą festiwalowej rywalizacji i tym samym zdobywcą Grand Prix – Statuetki Talii został spektakl **Yasminy Rezy** „Bóg mordu” w reżyserii **Marka Gierszała** zaprezentowany przez Teatr im. Juliusza Słowackiego z Krakowa. Natomiast w głosowaniu publiczności wygrało przedstawienie „BoenigBoenig”.

Indywidualne nagrody aktorskie, w wysokości 3 tysięcy złotych każda, otrzymały:

- Elżbieta Kępińska za rolę Staruszki w przedstawieniu „Kasta la Vista” Sébastiena Thiéry z Teatru Ateneum im. Stefana Jaracza w Warszawie w reżyserii Eweliny Pietrowiak

- Marta Konarska za rolę Annette-Reille w przedstawieniu „Bóg mordu” Yasminy Rezy z Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie w reżyserii Marka Gierszała.

Indywidualną nagrodę za reżyserię, w wysokości 4 tysięcy złotych, otrzymała Ewelina Pietrowiak za przedstawienie „Kasta la Vista” Sébastiena Thiéry z Teatru Ateneum im. Stefana Jaracza w Warszawie.

W głosowaniu publiczności zwyciężyli:

I miejsce: Marc Camoletti, „Boeing boeing”, reż. Gabriel Gietzky, obsada: S. Bobrowski, R. Królikowski, O. Boładź, K. Ankudowicz, M. Boczarska, C. Kosiński, Tito Productions – Warszawa – 880 punktów,

II miejsce: Yasmina Reza „Bóg mordu”, reż. Marek Gierszał, obsada: M. Waldera, R. Dziwisz, M. Konarska, M. Kuźmiński Teatr im. J. Słowackiego – Kraków – 830 punktów,

III miejsce: Przemysław Wojcieszek „Jeszcze będzie przepięknie”, reż. Przemysław Wojcieszek, obsada: E. Kasprzyk, M. Dryl, M. Piela, R. Rutkowski, B. Siwko, Teatr Polonia – Warszawa – 647 punktów.

Byliśmy jednogłośnie przy podejmowaniu decyzji o najlepszym spektaklu – podkreśla Mieczysław Grąbka przewodniczący

festiwalowego jury. W głosowaniu publiczności zwyciężył spektakl „Boeing boeing” w reżyserii Gabriela Getzky’ego.

Kobiety w miejskich instytucjach kultury

Panie pokierują dwoma miejskimi instytucjami kultury. Szefową Galerii Miejskiej BWA została Ewa Łączyńska – Widz. Była ona dotychczas pełniącą obowiązki dyrektora tej placówki. Miejską Bibliotekę Publiczną poprowadzi natomiast Ewa Stańczyk. Obydwie dyrektorki zostały powołane w wyniku konkursu.

Ewa Łączyńska – Widz pracuje w Galerii Miejskiej od trzech lat. Była zastępcą dyrektora tej placówki, a od niemal roku – pełniącą obowiązki dyrektora. Jej największym wyzwaniem

jest pokierowanie BWA w nowym budynku – zmodernizowanym dla potrzeb Galerii Pałacyku w Parku Strzeleckim. Pasją nowej szefowej jest sztuka nowoczesna. Ukończyła historię sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Ewa Stańczyk pracuje w bibliotece od piętnastu lat. Jest absolwentką bibliotekoznawstwa i informacji naukowej na Akademii Pedagogicznej w Krakowie. Specjalizuje się w programach cyfryzacji i zdobywania środków unijnych na poszczególne projekty. Zamierza dążyć do dalszej digitalizacji zbiorów i unowocześniania pracy miejskiej ksiąźnicy.

ARTFEST²⁰¹¹ ArtFest po raz ósmy

W dniach 24 listopada – 10 grudnia odbywać się będzie kolejna edycja ArtFestu. Nie zabraknie sztuki z najwyższej półki, dobrej muzyki, działań interdyscyplinarnych i offowych oraz bliskich spotkań z artystami. W programie m.in. Jerzy Nowosielski, Czesław Mozil, Gaba Kulka, Andrzej Stasiuk, Maciej FORTUNA QUARTET, Andrzej Dudziński, Wojciech Prażmowski, Wojciech Pszoniak, Piotr Fronczewski, happeningi, performance, a także młoda tarnowska scena artystyczna.

Festiwal odbywa się nieprzerwanie od 2003 roku przez trzy kolejne weekendy od połowy listopada do początku grudnia, będąc najważniejszym wydarzeniem tarnowskiej jesieni kulturalnej. W siedmiu dotychczasowych edycjach gośćmi Festiwalu byli wybitni artyści z Polski i świata, ukazujący szerokie ujęcie sztuki, która nie zna granic.

Festiwal organizowany jest przez BWA Galerię Miejską w Tarnowie od 2003 roku. Kuratorem i pomysłodawcą Festiwalu, który został nazwany jego imieniem był **Bogusław Wojtowicz** – długoletni dyrektor Galerii, wielki pasjonat ludzi i sztuki. Impreza była wielokrotnie nagradzana przez dziennikarzy i tarnowian w kategoriach najważniejszego wydarzenia kulturalnego roku. Patronat nad wydarzeniem objął prezydent Tarnowa **Ryszard Ściagała**.

Mam taką sprawę ... czyli gdzie konsument może szukać pomocy?

Aktualnie w Polsce ochrona konsumentów realizowana jest w ramach dwóch systemów regulacyjnych, tj.: prywatnoprawnego oraz publicznoprawnego. W pierwszym systemie ochrona konsumentów polega na tym, że konsument tak naprawdę sam sobie prowadzi swoją własną sprawę, natomiast w zakresie publicznoprawnym pomocą może mu służyć szereg instytucji.

W zakresie ochrony konsumentów o charakterze publicznoprawnym mamy do czynienia zarówno z instytucjami publicznymi jak i organizacjami konsumenckimi. Pokróćce postaram się przybliżyć wybrane instytucje tej ochrony. I tak:

1. Powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów stanowi pierwszy stopień w prawie dostępu obywateli do efektywnego załatwiania reklamacji i sporów konsumenckich. Rzecznicy konsumentów wykonują zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów.

Do zadań rzecznika należą:

- a. prowadzenie edukacji konsumenckiej, w szczególności poprzez wprowadzenie elementów wiedzy konsumenckiej do programów nauczania w szkołach publicznych,
- b. zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- c. występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów,
- d. współdziałanie z właściwymi miejscowo delegaturami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi,
- e. ewentualne wytaczanie powództw na rzecz konsumentów oraz wstępowanie, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów,
- f. występowanie do Prezesa UOKiK z zawiadomieniem w sprawie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.
- g. wykonywanie innych zadań określonych w ustawie lub w przepisach odrębnych.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że każdy przedsiębiorca, do którego zwróci się rzecznik ma obowiązek udzielenia in-

formacji i wyjaśnień w danej sprawie, jeżeli tego nie uczyni, podlega karze grzywny nie mniejszej niż 2.000 zł.

Miejski Rzecznik Konsumentów w Tarnowie ma siedzibę przy ul. Góldammera 3, pok. 203, tel. (14) 6882850 lub 6882851.

2. Mediacje w sporze między przedsiębiorcą a konsumentem może prowadzić **Inspekcja Handlowa**. Podejmuje ona działania wówczas gdy przemawia za tym charakter sprawy. Dotyczy to w szczególności skarg konsumentów na niewłaściwej jakości towary oraz niewłaściwie wykonane usługi. **Delegatura Inspekcji Handlowej w Tarnowie** mieści się przy ul. Narutowicza 33, tel. (014) 6214216, <http://www.ihkrakow.internetdsl.pl>.

3. Polubowne Sądy Konsumenckie

1) **Stałe Polubowne Sądy Konsumenckie** – rozpatrują spory o prawa majątkowe wynikłe z umów sprzedaży produktów i świadczenia usług pomiędzy konsumentami a przedsiębiorcami. Poddanie się pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wymaga zgody obydwu stron sporu. Wyrok sądu polubownego ma taką samą moc prawną, jak wyrok sądu powszechnego. **Stały Polubowny Sąd Konsumentki w Krakowie** mieści się przy ul. Wiślniej 3, pokój Nr 23, <http://www.ihkrakow.internetdsl.pl>.

2) **Arbiter bankowy** – został powołany w celu rozstrzygania sporów pomiędzy konsumentami-klientami banków a bankami w zakresie roszczeń pieniężnych z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez bank czynności bankowych lub innych czynności na rzecz konsumenta. Wartość przedmiotu sporu nie może przekraczać 8.000 zł. Orzeczenia wydane w postępowaniu są ostateczne, a klienci, których nie satysfakcjonuje wydane przez Arbitra Bankowego orzeczenie może skierować sprawę na drogę postępowania przed sądem powszechnym. **Bankowy Arbitraż Konsumentki**, ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa tel. 22 486 84 00; www.zbp.pl

3) **Sąd Polubowny przy Rzeczniku Ubezpieczonych** – rozstrzyga spory między ubezpieczającymi, ubezpieczonymi, uposażonymi lub uprawnionymi z umów

ubezpieczenia a zakładami ubezpieczeń. Sąd polubowny rozstrzyga w sprawach, których przedmiotem sporu jest co najmniej 1000 zł. Wyrok tego sądu lub ugoda przed nim zawarta mają taką samą moc prawną, jak wyrok sądu powszechnego, po nadaniu przez sąd powszechny klauzuli wykonalności. Także w sytuacji, gdy zakład ubezpieczeń, powszechne towarzystwo emerytalne lub inny podmiot naruszył prawo lub interesy ubezpieczonych, można w trybie pisemnej skargi zwrócić się o pomoc do **Rzecznika Ubezpieczonych**, al. Jerozolimskie 44, 00-024 Warszawa, tel. (22) 333 73 26, (22) 333 73 27, www.rzu.gov.pl

4) Stały Polubowny Sąd przy Prezesie Urzędu Komunikacji Elektronicznej

– rozpatruje spory o prawa majątkowe wynikłe: z umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych w tym o zapewnienie przyłącza do publicznej sieci telekomunikacyjnej oraz z umów o świadczenie usług pocztowych. Stroną postępowania jest konsument oraz przedsiębiorca telekomunikacyjny lub pocztowy. Wyrok Sądu Polubownego przy Prezesie UKE ma taką samą moc prawną, jak wyrok sądu powszechnego, od wyroku stron przysługuje odwołanie. Postępowania mediacyjne i przed sądem polubownym dają możliwość znalezienia wspólnego rozwiązania sporu w sposób szybszy i tańszy niż wniesienie sprawy do sądu powszechnego. Mediacja nie jest inną formą reklamacji i nie należy oczekiwać, iż Prezes UKE wyda korzystną decyzję. Prezes UKE w ramach mediacji nie ma również możliwości umorzenia spornej kwoty. Umorzyć sporną opłatę może tylko sam operator, albo sąd w swoim wyroku. **Delegatura UKE w Krakowie** mieści się przy ul. Świętokrzyskiej 12, 30-015 Kraków, tel. (12) 634 00 84, www.uke.gov.pl. Infolinia: 0801 900 853.

5) **Punkt Informacyjny dla Odbiorców Paliw i Energii** – udziela informacji i porad odbiorcom paliw gazowych i energii w ich stosunkach z przedsiębiorstwami energetycznymi. Kontakt z Punktem: tel. (22) 66 16 309 lub (22) 66 16 305. **Urząd Regulacji Energetyki - Południowo-Wschodni OT w Krakowie** mieści się przy ul. Juliusza Lea 114, 30-133 Kraków, tel. (12) 638 80 90, www.ure.gov.pl.

Krzysztof Podgórski
Miejski Rzecznik Konsumentów
w Tarnowie

Prezydent uhonorował nauczycieli

Jak co roku, z okazji Dnia Edukacji Narodowej prezydent Ryszard Ścigała spotkał się z tarnowskimi nauczycielami. Podczas uroczystości w Sali Lustrzanej nagrody odebrali najbardziej aktywni pracownicy miejskich szkół. Po raz pierwszy uhonorowano również długoletnich, zasłużonych dla tarnowskiej oświaty emerytowanych nauczycieli oraz dyrektorów wyróżniających się w kierowaniu placówkami.

Poniżej prezentujemy listę nagrodzonych pedagogów:

DECYZJA Prezydenta Miasta Tarnowa

w sprawie przyznania nagród z okazji Dnia Edukacji Narodowej dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze.

Nagrody w 2011 roku otrzymują niżej wymienieni nauczyciele i dyrektorzy szkół:

Przedszkola Publiczne:

- Nr 13 Lidia Filar
- Nr 15 Maria Kusiak
- Nr 17 Marzena Ryś
- Nr 19 Renata Skruch
- Nr 21 Ewa Deka, Maria Wróbel – dyrektor
- Nr 22 Ewa Mrówka
- Nr 33 Barbara Zydrón
- Nr 34 Renata Szczebak
- Nr 35 Marta Batko

Szkoły Podstawowe:

- Nr 2 Grażyna Łozińska
- Nr 3 Agnieszka Łabno
- Nr 5 Małgorzata Bem – Bełzowska
- Nr 8 Janina Walloni
- Nr 10 Stanisław Panek
- Nr 11 Agata Forajter, Dominika Janicka
- Nr 18 Lucyna Różycka
- Nr 19 Klaudia Beściak

Gimnazja:

- Nr 2 Maria Grzesik
- Nr 4 Małgorzata Ignasik
- Nr 6 Katarzyna Płachta, Barbara Węgrzynek
- Nr 11 Halina Łętka, Dorota Lenczewska

Licea, zespoły szkół i placówki

- I Liceum Ogólnokształcące
- Małgorzata Janiczek

110 lat II LO

O bchodzony we wrześniu jubileusz był doskonałą okazją do podsumowania dotychczasowej działalności placówki, przypomnienia największych osiągnięć jej uczniów, ale również spotkań po latach w gronie absolwentów, którzy specjalnie na tę okazję przyjechali do Tarnowa.

Podczas obchodów w budynku szkoły odsłonięto pamiątkową tablicę ufundowaną przez absolwentów szkoły. Następnie uczestnicy uroczystości wzięli udział w specjalnie z tej okazji odprawionej mszy świętej koncelebrowanej przez biskupa **Wiesława Lachowicza**. Oficjalna część zakończyła się spotkaniem w Teatrze im. L. Solskiego, w którym udział wzięła **Krystyna Latała**, zastępca prezydenta miasta. Podziękowano dyrektorce **Halinie Pasternak**

Rok jubileuszu to także rok sukcesów liceum. Po staraniach, rozpoczętych na początku ubiegłego roku, szkoła otrzymała akredytację na prowadzenie programu Międzynarodowej Matury. Od tego czasu, aż do akredytacji, która miała miejsce w marcu br., szkoła przeszła ogromną metamorfozę - zakupiono m.in. projektory oraz tablice multimedialne, kalkulatory graficzne, a także przeprowadzono modernizację pracowni biologicznej, chemicznej oraz fizycznej. Wyposażono również szkolną bibliotekę w książki w języku angielskim. Aby spełnić wszystkie wymogi kadra pedagogiczna wzięła udział w anglojęzycznych szkoleniach organizowanych m.in. w Anglii oraz w Hiszpanii.

i gronu pedagogicznemu za trud i wysiłek

włożony w pracę z młodzieżą uczącą się w jednym z najlepszych tarnowskich liceów.

W Komitecie honorowym obchodów znaleźli się m.in. biskup tarnowski **Wiktor Skworec**, małopolski kurator oświaty **Aleksander Palczewski**, posłanka na Sejm **Urszula Augustyn**, wicemarszałek województwa małopolskiego **Roman Ciepiela** oraz prezydent Tarnowa **Ryszard Ścigała**.

Studenci znów w Tarnowie

Tarnowskie szkoły wyższe uroczystie zainaugurowały nowy rok akademicki. Na największej tarnowskiej uczelni, czyli Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej, naukę rozpoczęło prawie pięć tysięcy studentów, na Małopolskiej Wyższej Szkole Ekonomicznej studiować będzie prawie trzy tysiące żaków, a na wydziale zamiejscowym Wyższej Szkoły Biznesu prawie 700. Uroczysty charakter miała także inauguracja w Wyższym Seminarium Duchownym. Wziął w niej udział Nuncjusz Apostolski w Polsce abp Celestino Migliore, który poświęcił obiekty nowej biblioteki i czytelnicy.

W WSB po raz pierwszy Inauguracja i Immatrykulacja studentów I roku zostały połączone z Graduacją absolwentów rocznika 2010/2011. Absolwentom wręczono wyróżnienia za m.in. najwyższą

średnią oraz najlepsze prace dyplomowe. Z kolei podczas inauguracji na PWSZ rektor Stanisław Komornicki potwierdził zamiar uruchomienia na uczelni od przyszłego roku studiów artystycznych.

Przypomnijmy, że istniejąca od 1998 roku PWSZ prowadzi kształcenie na 14 kierunkach: filologia polska, filologia (angielska, niemiecka, romańska), matematyka, chemia, ochrona środowiska, elektrotechnika, elektronika i telekomunikacja, informatyka, inżynieria materiałowa, administracja, ekonomia, wychowanie fizyczne, fizjoterapia i pielęgniarstwo. Dodatkowo, Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna od nowego roku akademickiego wprowadziła do swojej oferty edukacyjnej atrakcyjny i poszukiwany w Polsce, interdyscyplinarny kierunek kształcenia podyplomowego - Mediacje i negocjacje.

DDS w nowej siedzibie

Dom Dziennego Pobytu zyskał nowoczesną siedzibę. Placówka mieszcząca się dotychczas przy ul. PCK została przeniesiona do świeżo wyremontowanego budynku zlokalizowanego na terenie Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych przy ul. Szpitalnej. Dzięki zmianie znacznie poprawiły się warunki lokalowe placówki oraz poszerzyła oferta kierowana do najstarszych mieszkańców miasta.

Jednym z najważniejszych efektów przeprowadzki było zwiększenie powierzchni użytkowej ze 143 m² do ok.350 m², co pozwoliło także na rozszerzenie działalności o oddział wsparcia dziennego dla osób dotkniętych chorobą Alzheimera. Pensjonariusze zyskali również

możliwość korzystania z bogatej infrastruktury Domu Pomocy Społecznej – zaplecza rehabilitacyjnego, kulturalnego, kulinarne-

go (nowoczesna kuchnia i jadalnia) oraz dużego, dobrze zagospodarowanego ogrodu ze ścieżkami rekreacyjnymi i ławkami.

W nowej formie placówka kontynuuje dotychczasowe formy terapii: zajęcia manualne, terapię ruchem, muzykoterapię, a także zajęcia rekreacyjno – kulturalne, takie jak imprezy okolicznościowe, wyjścia do kina, teatru itp. W przyszłości, nowa lo-

kalizacja umożliwi rozszerzenie działalności o nowe formy dostosowane do potrzeb mieszkańców miasta.

Dom Dziennego Pobytu, będący jednostką budżetową Gminy Miasta Tarnowa, pomaga w trybie dziennej opieki mieszkańcom Tarnowa, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Koszt adaptacji obiektu wyniósł ponad 300 tys. zł. Osoby i rodziny zainteresowane ofertą DDP proszone są o kontakt z Działem Pomocy Rodzinie w MOPS-ie pod numerem telefonu 14 688 20 02

Magdalena Osiak szefową Centrum Spraw Społecznych

Nowa dyrektorka objęła to stanowisko w drodze wygranego konkursu. Magdalena Osiak ma bogaty dorobek zawodowy. Z wykształcenia pielęgniarka, najdłużej pracowała w Szpitalu im. Szczeklika w Tarnowie. Ukończyła studia podyplomowe na kierunkach zarządzanie i administracja oraz ekonomika i zarządzanie samodzielnymi zakładami opieki zdrowotnej. Była zatrudniona także m.in. w Tarnowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego.

Centrum Spraw Społecznych sprawuje nadzór nad prowadzonymi przez miasto zakładami opieki zdrowotnej, jednostkami pomocy społecznej oraz żłobkami, zarządzając miejskim zasobem mieszkaniowym. W ramach Centrum można załatwić sprawy

dotyczące skierowań do zakładu opiekuńczo-leczniczego, potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej oraz uzyskać pomoc w sprawach konsumenckich.

Wskutek zmian organizacyjnych w Urzędzie Miasta Tarnowa utworzonych zostało pięć Centrów: Centrum Rozwoju Miasta, Centrum Usług Ogólnomiejskich, Centrum Obsługi Mieszkańca, Centrum Spraw Społecznych i Centrum Obsługi Urzędu. Pierwszemu z nich szefuje Krzysztof Madej, kolejnym – Jacek Kułaga, Grzegorz Gotfryd, wspomniana Magdalena Osiak oraz Ewa Wrona.

III Liceum Ogólnokształcące

Krzysztof Kocoł

Andrzej Bukartyk

V Liceum Ogólnokształcące

Agnieszka Foszcz

Aldona Czernecka – Mitera

VII Liceum Ogólnokształcące

Bożena Kajmowicz

IV LO i Gm Nr 10

w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1

Maria Sznajder

Barbara Kras

Barbara Tworzydło

Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 4

Renata Cabaj

Bożena Ligęska

Kazimiera Baj

Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5

Mariola Czuba

Małgorzata Pałucka

Zespół Szkół Budowlanych

Adam Grzenda

Robert Kosiba

Zespół Szkół Medycznych

Maria Feret

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych

Lucyna Łępa

Zespół Szkół Ekonomiczno – Ogrodniczych

Elżbieta Stępień

Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1

Piotr Grochola

Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 2

Marek Foszcz

Zespół Szkół Techniczno – Zawodowych

Małgorzata Makuch

Władysław Ziąja

Zespół Szkół Mechaniczno – Elektrycznych

Renata Chlupka

Zespół Szkół Sportowych

Jolanta Wierchowicz

Zespół Szkół Muzycznych

Teresa Jarosz

Zespół Szkół Specjalnych dla Niesłyszących i Słabo Słyszących

Anna Wojnicka – Sępek

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy

Wiesław Borszowski

Renata Wrzos

Jacek Bochenek

Pałac Młodzieży

Marek Krakowiak
Tadeusz Koniarz
Jan Gomoła

Grażyna Tarnowska

Bursa Międzyszkolna

Dorota Uznańska

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Bernadetta Kogut

Lucyna Jurasik – Szkoła Podstawowa Nr 2 WNIOSEK NSZZ „Solidarność” w Tarnowie

Elżbieta Kloch – Zespół Szkół Plastycznych WNIOSEK ZO ZNP w Tarnowie

Wnioski złożone przez Dyrektora**Wydziału Edukacji oraz nagrody przyznane z własnej inicjatywy:**

Marian Kozik – dyrektor VII Liceum Ogólnokształcącego

Alicja Pawlik – dyrektor Zespołu Szkół Medycznych

Krzysztof Zeliaś – dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego

Maria Bogucka – dyrektor Przedszkola

Publicznego Nr 1

Teresa Gadziąła – dyrektor

Przedszkola Publicznego Nr 3

Adam Wojerz – dyrektor

Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 5

Ewa Strojna – dyrektor Bursy Międzyszkolnej

Jolanta Szura – dyrektor Gimnazjum Nr 6

Piotr Burdzyński – wicedyrektor Zespołu Szkół Plastycznych

Janusz Kuling – kierownik Internatu w ZSOiT

„Wychowawca Roku 2011”**(wnioski złożone przez ZNP)**

Elżbieta Budzik – nauczyciel Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 4

Jolanta Woźniak - Partyka – nauczyciel Szkoły Podstawowej Integracyjnej Nr 11

Joanna Przygoda – nauczyciel Gimnazjum Nr 2

Nagrody specjalne**Prezydenta Miasta Tarnowa****za nowatorskie metody i bardzo dobre efekty zarządzania placówką otrzymują:**

Marta Koziaara – dyrektor PP Nr 33,

Elżbieta Wójcik – dyrektor SPI Nr 11,

Halina Pasternak – dyrektor ZSO Nr 2,

Mariusz Zajęc – dyrektor Gim Nr 2,

Andrzej Bartnik – dyrektor ZST-Z.

Pacjenci skorzystają z bezpłatnych badań

Ich głównym celem jest zwiększenie wykrywalności stanów przednowotworowych i nowotworowych jelita grubego u kobiet i mężczyzn oraz nowotworów gruczołu krokowego u mężczyzn we wczesnej fazie choroby. Świadczeniami programu objęte są kobiety i mężczyźni w przedziale wieku 45 – 70 lat życia.

Powstanie i rozwój raka jelita grubego warunkuje wiele czynników m.in. genetyczne i środowiskowe. Do czynników ryzyka powstania raka jelita grubego zalicza się: polipy gruczołowe jelita grubego, choroby zapalne jelita grubego, czynniki dietetyczne tj. pozostawianie przez długi okres czasu

wszystkich zachorowań na raka jelita grubego. Rak jelita grubego zajmuje w Polsce drugie miejsce wśród przyczyn zgonów na nowotwory złośliwe. W badaniach przesiewowych w profilaktyce raka jelita grubego stosuje się jedną z trzech metod: test na obecność krwi utajonej w kale (co rok), sigmoidoskopię wykonaną za pomocą giętkiego aparatu (co 5 lat), pełną kolonoskopię (co 10 lat).

Rak gruczołu krokowego jest najczęściej występującym nowotworem złośliwym u mężczyzn. Czynnikiem ryzyka jest wiek oraz obciążenie genetyczne. Ryzyko zachorowania wzrasta dwukrotnie, jeżeli w rodzinie chorował krewny I stopnia

Szpital Wojewódzki
im. Świętego Łukasza w Tarnowie

na diecie z przewagą tłuszczów zwierzęcych i jednocześnie ubogiej w błonnik oraz wapń, a także wiek po 50 roku życia. Dziedziczne i rodzinne uwarunkowania zachorowań dotyczą kilkunastu procent

pokrewieństwa. Oraz 5 - 11 krotnie, jeżeli chorowało dwóch i więcej krewnych II stopnia pokrewieństwa. Nowotwór rzadko pojawia się przed 40 rokiem życia, zaś średni wiek zachorowania to 70 lat. Istnieją

Program badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów jelita grubego i nowotworów gruczołu krokowego ma charakter przesiewowych badań populacyjnych w zakresie nowotworów jelita grubego oraz nowotworów gruczołu krokowego i stanowi jedno z działań w zakresie profilaktyki onkologicznej realizowanej w ramach „Miejskiego Programu Promocji Zdrowia i Profilaktyki Chorób Społecznych na lata 2011 - 2015.

dowody, iż na zmianę ryzyka zachorowania wpływa sposób odżywiania. W Polsce co roku odnotowuje się około 7 tys. nowych zachorowań na raka gruczołu krokowego, z powodu którego każdego roku umiera 3,5 tys. mężczyzn. Badania stosowane w profilaktyce raka gruczołu krokowego obejmują badania laboratoryjne (stężenie PSA), badania obrazowe (przez odbytnicza ultrasonografia) oraz badania mikroskopowe. W stadium bezobjawowym wskazaniem do badania mikroskopowego jest najczęściej stwierdzenie zwiększonego stężenia PSA w surowicy. Należy jednak zaznaczyć, że badanie to nie jest swoiste dla raka stercza.

W niektórych przypadkach rak gruczołu krokowego może być wykryty z wykorzystaniem badania per rectum, zalecane jako regularne badania mężczyzn po 50. roku życia. Czynniki takie jak podwyższone stężenie PSA, obciążenia rodzinne, nieprawidłowe wyniki badania per rectum wskazują na podwyższone ryzyko wykrycia raka stercza w badaniu biopsyjnym. Metody diagnostyczne stosowane do rozpoznania raka gruczołu krokowego, pomimo zdolności do wykrywania wczesnych etapów choroby, nie pozwalają odróżnić nowotworu prowadzącego do zgonu od zmian stanowiących niewielkie zagrożenie życia. Wśród metod zapobiegania rakowi gruczołu krokowego wyróżnia się profilaktykę pierwotną polegającą na eliminowaniu

narażenia na czynniki ryzyka zachorowania, takie jak palenie tytoniu, nadmierna ekspozycja na promieniowania słoneczne i nieprawidłowa dieta; profilaktykę wtórną, do której zaliczymy badania przesiewowe polegające na oznaczeniu PSA, badaniu per rectum oraz transrektalnym badaniu USG, których celem jest wykrywanie stanów przednowotworowych i nowotworów w fazie przedklinicznej lub we wczesnych stadiach klinicznych.

Realizatorem programu jest Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza w Tarnowie, ul. Lwowska 178a. Na badania przesiewowe można zarejestrować się telefonicznie od poniedziałku do piątku w godzinach

od 7.30 – 14.00 (numer telefonu 14 631 58 59). W ramach programu wykonywane są u kobiet i mężczyzn badania stolca na krew utajoną, badanie per rectum oraz konsultacja chirurgiczna, natomiast tylko u mężczyzn wykonywane są badanie krwi na oznaczenie markera PSA i konsultacja urologiczna. Program realizowany przez szpitalny Ośrodek Programów Profilaktycznych, pawilon „D”. Osoby, u których zostaną wykryte zmiany wymagające dalszej diagnostyki lub leczenia, zostaną stosowanie pokierowane co do dalszego postępowania diagnostycznego lub leczniczego. Badania przesiewowe będą realizowane do 15 grudnia 2011 r.

Nowa rada

Dorota Budzyńska, Magdalena Drożdż, Andrzej Ziembowski, Tomasz Eliaz Wardzała oraz Andrzej Pinc to nowo powołani członkowie Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, która zainauguro-

wała kolejną kadencję posiedzeniem zorganizowanym pod koniec października.

Do głównych zadań Rady należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacji praw osób niepełno-

sprawnych, opiniowanie projektów miejskich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, a także opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miejską pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Skład Rady:

Dorota Budzyńska – Sekretarz Zarządu Koła Terenowego Polskiego Związku Głuchych w Tarnowie.

Magdalena Drożdż – Członek Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Tarnowie.

Andrzej Ziembowski – Wiceprezes Tarnowskiego Zrzeszenia Sportowe Osób Niepełnosprawnych „Start”.

Tomasz Eliaz Wardzała – Prezes Zarządu Fundacji Rozwoju, Edukacji, Pracy, Integracji w Tarnowie.

Andrzej Pinc – Inspektor Biura Pomocy Społecznej w Centrum Spraw Społecznych Urzędu Miasta Tarnowa.

Nerwica – jak rozpoznać?

Zespół Przychodni specjalistycznych informuje

Trwa miejska kampania edukacyjna pod hasłem „Promocja zdrowia psychicznego i przeciwdziałania zaburzeniom psychicznym”. Jej celem jest upowszechnianie wiedzy na temat przyczyn, objawów, następstw oraz możliwości leczenia zaburzeń psychicznych. Zadanie realizowane jest w ramach Miejskiego Programu Promocji Zdrowia i Profilaktyki Chorób Społecznych 2011-2015. Poniżej prezentujemy pierwszy z serii artykułów na ten temat.

Żyjemy w dynamicznie zmieniającym się świecie, pełnym trudnych do przewidzenia wydarzeń i potencjalnych zagrożeń. Każdy z nas odczuwa czasem lęk i niepokój, brak poczucia bezpieczeństwa. Martwimy się o zdrowie naszych bliskich, obawiamy kłopotów finansowych. Niekiedy jednak lęk występuje bez konkretnej przyczyny. Pojawia się - i nie ustępuje. Utrzymuje się całymi tygodniami lub nasila się do takiego stopnia, że nie sposób z nim wygrać. Wtedy właśnie mamy do czynienia z **nerwicą** – którą nazywana jest inaczej zaburzeniem lękowym.

Czym tak naprawdę jest nerwica? Nerwica stan, w którym najbardziej uciążliwym objawem jest lęk – czyli poczucie niepokoju, napięcia bez uzasadnionej przyczyny. Lęk w nerwicy jest szczególnie silny i uporczywy. Bardzo często towarzyszą mu różnorodne dolegliwości fizyczne: kołatanie serca, uczucie duszności, problemy z nabraniem powietrza, zawroty głowy, biegunka czy dławienie w gardle. Z biegiem czasu pojawiają się trudności z zasypianiem, osłabia się koncentracja i pamięć. Nie leczona nerwica najczęściej trwa latami, utrudnia codzienne funkcjonowanie, przeszkadza w pracy, odbiera

Od kilku lat w Małopolsce obserwuje się wzrastającą liczbę osób cierpiących na zaburzenia psychiczne bez uzależnień. W 2007 roku zwiększyła się ona o 7,6%, dwa lata później podniosła się o kolejne 1,5%. Stale rośnie także liczba osób leczonych po raz pierwszy. W 2007 roku w Małopolsce było ich 28 tysięcy, dwa lata później już ponad 32 tysiące.

przyjemność z wypoczynku, prowadzi do rozdrażnienia, wybuchowości, konfliktów z bliskimi. Dlatego tak ważne jest możliwie

szybkie diagnozowanie i leczenie zaburzeń nerwicowych.

Nerwica może występować w wielu odmianach, jednak najczęściej przybiera postać **lęku uogólnionego**. Chory czuje stałe napięcie i niepokój. Nie potrafi się zrelaksować i odprężyć. Zamartwia się przyszłością, zastanawia się co czeka jego bliskich, obawia się choroby, nieszczęścia. Ma problemy ze snem, przed zaśnięciem długo leży w łóżku, rozmyśla. W ciągu dnia

ma kłopoty z koncentracją, skupieniem uwagi. Z czasem pojawia się coraz większe rozdrażnienie, wybuchowość, konflikty z otoczeniem.

Inną formą nerwicy jest **lęk napadowy**. Polega on na występujących nagle, bardzo silnych atakach paniki. Bez jakiegokolwiek uchwytnej przyczyny, w zupełnym spokoju, pojawia się uczucie kołatania serca, ból w klatce piersiowej, zawroty głowy, duszność. Towarzyszy temu przekonanie, że jest to zawał, atak arytmii, niebezpieczny skok ciśnienia, udar mózgu.

Innym rodzajem zaburzeń lękowych jest **nerwica natręctw**. Polega ona na występowaniu natarczywych, niechcianych, narzucających się myśli i wyobrażeń – o bardzo różnorodnej tematyce. Mogą to być nawracające myśli o charakterze bluźnierczym, obrażające Boga, wyszydzające wartości religijne. Niekiedy występuje natrętna obawa przez zarazkami, bakteriami i zakażeniem.

W nerwicy natręctw chory zdaje sobie sprawę, że jego wątpliwości i obawy są przesadne, wie, że mycie rąk po raz dwudziesty w ciągu dnia jest nieuzasadnione – jednak nie potrafi nad tym zapanować, czuje napięcie, lęk, niepokój. Podobnie jak w innych przypadkach nerwicy – nie jest w stanie sam zwalczyć tych objawów i wygrać z lękiem.

Specyficznym typem zaburzeń nerwicowych jest **fobia społeczna**. Rozwija się ona zazwyczaj w wieku szkolnym, w okresie dorastania. Wtedy po raz pierwszy zaczyna pojawiać się silny lęk przed publicznymi wystąpieniami, wypowiedzianiem się przed grupą osób, narasta obawa przed ośmieszeniem się, skompromitowaniem wobec innych. W sytuacjach społecznych (rozmowa, wyjście na środek sali, spotkanie z grupą osób) chory odczuwa niepokój i przyspieszone bicie serca, zasycha mu w ustach, ma problemy z wydobyciem głosu, pojawia się drżenie, nadmierna potliwość. Ponieważ dolegliwości te występują regularnie, chory zaczyna unikać kontaktów społecznych, ma trudności z poznawaniem nowych osób. W przypadku osób uczących się i studiujących zwraca uwagę fakt, że podczas egzaminów pisemnych otrzymują zdecydowanie lepsze oceny niż przy odpowiedziach ustnych – gdyż nie czują wtedy tak silnego lęku społecznego. Nie leczona fobia społeczna może prowadzić do wyraźnej izolacji społecznej chorego, utrudniać lub uniemożliwiać ukończenie nauki, założenie

Do tematu będziemy wracać. Osoby zainteresowane uzyskaniem pomocy powinny się zgłaszać do Poradni Zdrowia Psychicznego w Zespole Przychodni Specjalistycznych przy ul. Mostowej 6. Informacje można również uzyskać pod numerem telefonu 14 632 – 42 – 90.

rodziny i podjęcie pracy. Czasem, aby zwalczyć lęk przed kontaktami społecznymi, chory zaczyna stosować alkohol lub środki uspokajające – co w konsekwencji może prowadzić nawet do uzależnienia.

Należy pamiętać, że we wszystkich rodzajach zaburzeń nerwicowych najważniejszą kwestią pozostaje dokładna i możliwie szybka diagnoza oraz zastosowanie odpowiedniego leczenia. Postawienie ewentualnego rozpoznania nerwicy powinno mieć miejsce podczas wizyty u psychiatry lub psychoterapeuty. Leczenie zaburzeń nerwicowych może polegać na psychoterapii – czyli regularnych rozmowach i spotkaniach z psychoterapeutą lub opierać się na przyjmowaniu przepisanych przez psychiatrę leków przeciwłękowych.

Opracował: lek. med. Marcin Bardel

Finał konkursu „Zielony Tarnów”

21 października 2011 r. w Sali Lustrzanej odbyło się uroczyste podsumowanie XII konkursu na najpiękniejszy ogród i balkon „Zielony Tarnów”, podczas którego właścicielom i opiekunom wyróżniających się ogrodów, zieleńców i balkonów wręczone zostały nagrody. Dodatkowo każdy z uczestników otrzymał okolicznościowe dyplomy, pamiątkowe sadzonki oraz cebulki kwiatowe.

Wszystkim osobom oraz instytucjom biorącym udział w konkursie należą się wyrazy uznania i podziękowania za wkład pracy w upiększanie swojego otoczenia, a przez to także naszego miasta. Szczególnie gratulujemy zwycięzcom w poszczególnych kategoriach: **Agacie Kubińskiej** (ogród), **Tomaszowi Stachurze** (balkon), **Ignacemu Mrozowi**

Przeprowadzenie konkursu i ufundowanie atrakcyjnych nagród było możliwe dzięki sponsorom:

Urzędowi Miasta Tarnowa,
Miejskiemu Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej S.A. w Tarnowie,
Przedsiębiorstwu Produkcyjno – Usługowo – Handlowemu BRUK-TRAW w Tarnowie,
Firmie EKOTAR Sp. z o.o. w Tarnowie,

(opiekunowi ogrodu przy bloku) oraz Zakładowi Karnemu w Tarnowie – Mościcach.

Finał konkursu uświetniło przedstawienie ekologiczne w wykonaniu dzieci z Przedszkola Publicznego nr 32 w Tarnowie.

Jednostce Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. w Tarnowie,
Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Tarnowie,
Firmie Handlowej DOM i OGRÓD w Tarnowie,
Firmie PLANTA Sp. z o.o. w Tarnowie,
Zakładowi Usługowo-Produkcyjnemu KROKUS w Tarnowie,
DGP DOZORBUD GRUPA POLSKA Sp. z o.o.

Tegoroczny konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem mieszkańców miasta, do współzawodnictwa zgłosiło się więcej uczestników niż w latach ubiegłych. Wiele osób wzięło udział w konkursie po raz pierwszy.

Co dalej z odpadami? (cz. 6)

Koordynując przygotowania do realizacji nowych zadań w zakresie gospodarki odpadami, Urząd Marszałkowski w Krakowie zorganizował cykl spotkań konsultacyjnych dla samorządowców oraz przedsiębiorców prowadzących instalacje do zagospodarowywania bądź unieszkodliwiania odpadów z terenu woj. małopolskiego.

Głównym celem konsultacji było zaproponowanie podziału województwa na regiony gospodarki odpadami i zapoznanie z propozycjami samorządowców i przedsiębiorców oraz określenie instalacji regionalnych służących do unieszkodliwiania odpadów. Wstępnie zaproponowano w naszym województwie 6 regionów:

- 1 krakowski (1,1 mln mieszkańców),
- 2 tarnowski (0,56 mln mieszkańców). Nasz region ma objąć 40 gmin z powiatów: tarnowskiego, dąbrowskiego, brzeskiego i bocheńskiego oraz miasto Tarnów,
- 3 sądecko – gorlicki (0,41 mln mieszkańców),
- 4 nowotarsko – zakopiański (0,25 mln mieszkańców),
- 5 myślenicki (0,24 mln mieszkańców),
- 6 zachodni (0,89 mln mieszkańców, rejon Oświęcimia, Chrzanowa, Trzebini).

Do poszczególnych regionów planuje się przyporządkowanie instalacji (takich jak stacje segregacji, kompostownie, zakłady termicznego przekształcania odpadów, składowiska), tak aby zapewnić właściwe funkcjonowanie systemu odpadowego w całym województwie. Podjęta została także próba wyłonienia instalacji regionalnych.

Czym cechują się instalacje regionalne?

Za nowelizowaną ustawą o odpadach możemy podać, że regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych to zakład zagospodarowania odpadów umożliwiający obsługę co najmniej 120 000 mieszkańców, zapewniający termiczne przekształcanie odpadów lub mechaniczno – biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie frakcji nadających się do odzysku, przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów, wreszcie składowanie odpadów powstałych w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania.

Z analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w woj. małopolskim wynika,

iż do najważniejszych problemów systemu należy m.in.:

- zbyt niski poziom selektywnego zbierania odpadów komunalnych (10%),
- niezgodne z prawem pozbywanie się odpadów (dziłkie wysypiska, spalanie odpadów w gospodarstwach domowych),
- brak wystarczającej mocy przerobowej istniejących kompostowni dla strumienia odpadów ulegających biodegradacji, które powinny być poddane kompostowaniu,
- brak wystarczającej liczby i przepustowości instalacji do odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem odpadów komunalnych (instalacji mechaniczno-biologicznego i termicznego przekształcania odpadów, zakładów demontażu odpadów wielkogabarytowych),
- brak skutecznego systemu zbierania odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych oraz odpadów wielkogabarytowych,
- zbyt duża liczba małych nieefektywnych składowisk odpadów komunalnych,
- niedoskonały system ewidencji powstających odpadów i sposobów gospodarowania nimi,
- niedostateczny stan świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Wiele z tych problemów można będzie rozwiązać dzięki właściwemu zaplanowaniu i optymalnej realizacji niezbędnych założeń inwestycyjnych i organizacyjnych.

Dla regionu tarnowskiego przewiduje się następujące przedsięwzięcia związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi:

- stacje segregacji odpadów komunalnych (zmieszanych i zbieranych selektywnie),

- kompostownie,
- instalacja termicznego przekształcania odpadów,
- składowiska odpadów komunalnych,
- instalacje odzysku odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, gruzu budowlanego, odpadów szklanych, odpadów stolarki budowlanej,
- prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnej, edukacja ekologiczna.

Urząd Marszałkowski przyjmuje uwagi i zapytania dotyczące aktualizacji „Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego 2010”. W tym celu na stronie www.malopolskie.pl/srodowisko/odpady zamieszczono specjalny formularz. Uwagi można zgłaszać na adres mailowy odpady@umwm.pl. Można też kontaktować się z Urzędem Miasta Tarnowa pod numerem telefonu 14/6882-863, 14/6882-874.

Sejmiki poszczególnych województw powinny do końca czerwca 2012 r. przyjąć zaktualizowane wojewódzkie plany gospodarki odpadami. Przypomnijmy, że w wyniku nowelizacji przepisów od nowego roku przestaną obowiązywać gminne i powiatowe plany gospodarki odpadami, a więc wszystkie najważniejsze dla mieszkańców założenia, jeśli chodzi o odpady komunalne, znajdują się w planach wojewódzkich.

EKOŚWIAT

W Kinie Marzenie w Tarnowie odbył się XII Przegląd Filmów Ekologicznych EKOŚWIAT.

Przegląd to poszerzenie proponowanych przez Urząd Miasta Tarnowa form edukacji ekologicznej skierowanych do mieszkańców naszego miasta, a zwłaszcza do młodzieży szkolnej, poprzez wyemitowanie filmów niosących przesłania ekologiczne.

W tegorocznym Przeglądzie można było obejrzeć następujące filmy:

Mia i Migusie, opowiadający o podróży młodej dziewczynki o imieniu Mia, która poszukuje ojca pracującego przy budowie luksusowego hotelu

ukrytego w środku lasu. Bohaterka w czasie swojej podróży spotyka tajemnicze stworzenia. W razie niebezpieczeństwa stworzenia potrafią przybrać gigantyczne rozmiary. Ich zadaniem jest ochrona drzewa życia, któremu zagraża opętany żądzą zysku pracodawca ojca.

Zanim przeklną nas dzieci, obraz poruszający problematykę zatrucia życia i całej planety, poprzez stosowanie różnego rodzaju środków chemicznych (pestycydy,

i przy użyciu jakich chemikaliów produkuje się dziś żywność. Nie poprzestał na teorii. Postanowił, że dzieci w szkołach będą jadły obiady przyrządzone wyłącznie ze zdrowych, ekologicznych produktów. Wkrótce dobry przykład pociągnął za sobą kolejne inicjatywy.

Tarnowska Przyroda: Tarnów Polski biegun ciepła film dokumentalny ukazujący najciekawsze przyrodniczo miejsca Tarnowa, formy ochrony przyrody Tarnowa jak i uroczyska miasta, w których można wypocząć i spędzić czas na łonie przyrody. Film został wyemitowany przed projekcją filmów fabularnych i stanowił cenną lekcję przyrody zaproponowaną w formie

przekazu kinowego.

W tegorocznym EKOŚWIECIE uczestniczyło blisko 3 tysiące widzów: film „Mia i Migusie” na 8 seansach zobaczyło 2097 widzów, a film „Zanim przeklną nas dzieci”, wyemitowany czterokrotnie, obejrzało 696 kinomanów.

Tarnowskie pomniki przyrody XV

Lipa drobnolistna przy ul. Gospodarczej

Lipa drobnolistna o obwodzie 341 cm przy ul. Gospodarczej 6 została ustanowiona pomnikiem przyrody w 1993r. Można ją zobaczyć z ostatniego przystanku autobusowego przy ul. Słonecznej przed ul. Jana Pawła II.

Lipy są drzewami długowiecznymi i mogą osiągać wielkie rozmiary, dlatego obok dębów są najczęstszymi pomnikami przyrody w Polsce. W strefie umiarkowanej półkuli północnej występuje aż 30 gatunków lip. W Polsce mamy dwa rodzime gatunki: lipę drobnolistną i szerokolistną. Lipa drobnolistna (*Tilia cordata Mill.*) w Polsce występuje na terenie całego kraju w stanie naturalnym, ale jest także często sadzona przy domach oraz w parkach i przy drogach, jako roślina ozdobna i użyteczna. Przez Słowian uważana była za drzewo święte – miała chronić przed piorunami i złymi duchami. Największa lipa drobnolistna w Polsce rośnie w miejscowości Cielętniki w gminie Dąbrowa Zielona (województwo śląskie). Liczy ona około 520 lat, a obwód jej pnia wynosi 1105 cm. Miękkie drewno lipy wykorzystywane jest w rzeźbiarstwie oraz w meblarstwie. Ma także właściwości miododajne - miód lipowy ma właściwości lecznicze, a z kwiatostanów lipy można przyrządzić wartościową herbatę.

PREZYDENT MIASTA TARNOWA
zaprasza do udziału w obchodach
93. rocznicy

ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

11 Listopada 2011

PROGRAM:

11 LISTOPADA 2011 r.

godz. 15.00 – Katedra
MSZA ŚW. W INTENCJI OJCZYZNY

godz. 16.10 – ul. Katedralna
Przemarsz pod Grób Nieznanego Żołnierza

godz. 16.30 – Grób Nieznanego Żołnierza
ROZPOCZĘCIE UROCZYSTOŚCI:

- Hymn Państwowy
- Przemówienie Prezydenta Miasta Tarnowa
- Apel Pamięci i salwa honorowa Pododdziału Honorowego Policji w Tarnowie
- Złożenie Świateł Pamięci i salut balonowy
- Odprawienie Pocztów Sztandarowych
- Wspólne śpiewanie pieśni legionowych z towarzyszeniem orkiestry Zakładów Azotowych w Tarnowie – Mościcach S.A.

Prosimy o składanie wyłącznie zniczy – „Świateł Pamięci”